

Leto II.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

NA MEJAH

Štev. 1.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekov dom

LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO

Jesenice, 1. januarja 1937

Ali smo zaprli vrata preteklosti?

Stopamo v novo leto. Marsikom se zdi ta korak nekaj samoumevnega, nujnega, iz česar se ne more izcimiti ničesar drugega nego nov kos življenja, ki bo popolnoma enak preteklemu, mogoče za trohico pričakovanja mikavnejši, v kolikor se more mikavnost razgaliti ljudem, kateri v vsakem ponavljanju vidijo nekaj novega, kar ni še nikoli bilo in se ponoviti ne more. Povprečnemu opazovalcu je novo leto le bežen dogodek, že davno pozabljen mejnik, ki ga je zdaj spet srečal na poti, da mora hočeš-nočeš stopiti čezenj; drugega nič.

Toda mi, ki nas s časovnim razdobjem veže čista dolžnost usmerjati potrebe in življenjsko pot naroda k pravemu cilju, ki smo prevzeli nalogo, da kristalno čistost njegove neodvisnosti vseskozi ohranimo, mu ne podajamo roko po vzorcu »tujenarodnih apostolov«, ki se s križem v roki plazijo po rdeče pobarvanih hrbtih lažne demokracije v naše domove. Ne prihajamo želeči srečno novo leto odeti v sladkobno licemerstvo, pač pa prihajamo z iskreno željo v srcu, da bi se slovenski narod otresel vsega blata, ki ga tlačit k tlom, sprejel nazaj vse one vrednote, ki mu jih je iztrgala iz prešibkih rok razrvana preteklost in da bi mogel tako z nazaj, vase presajenim duhovnim bogastvom zopet postati srečen.

Če bi pisali povest, bi si lahko dovolili kopico

mehkih besed, da bi resnico oblekli v prijetnejši plašč, toda mi trkamo odločno na sleherno ognjišče slovenskih družin z odkrito besedo, da stopamo v novo leto s tistim odločnim korakom, ki ne trpi nobenega kompromisa s španskim netivom, nobenih smernic iz rdečega »raja«. Visoko dvigamo svoje narodne svetinje in kdor ne čuti z njimi, ta naj se umakne ter naj z desnice ali levice gleda, kako se gradi kulturna stavba naroda na jeklenih tleh katoliških načel.

V tem je tekla naša preteklost in s tem se bo gradila bodočnost, čeprav raznobarvni krči rajejo pod temelji ali izhoda iz svojih zadnjih pribežališč ne morejo najti, ker povsod trčijo ob mogočne korenine katoliške cerkve, s katerimi smo priraščeni k svoji zemlji in v kateri ni bilki tujega duha ne bomo pustili vzkliti. To naše katoliško načelo nam daje moč in pravico izruvati iz nas vse tisto, kar ni naše, da tuja navlaka ne okuži naše zdrave samoniklosti.

Upajmo, da te vrstice ne potrebujejo posebnega komentarja. Vsakdo lahko v njih najde tisto, kar smo imeli namen za vstop v novo leto sprejeti in povedati. Naš namen ni, da bi zamolčali nevarnosti časa, ampak hočemo dokazati, da ne mislimo zapreti vrat v preteklost, ki je katoliška in slovenska, v preteklost, na katere osnovah bomo gradili novo bodočnost.

V novo leto — v novo delo

V novoletni noči se zazibljejo zvonovi po vseh zvonikih na tej širni zemlji in ubrano zapoje nad to tiho nočno harmonijo. Tako svojstveno je to zvonjenje, ki prihaja sem iz vasi, trgov in mest in hiti nad polji in deželami do vseh mej zemeljskih celin. Zdi se, kakor da bi ta pesem nad ljudskimi domovi oznanjala mejo med težko minulostjo, ki postaja tisti trenutek čisto druga, kakor pač vse, kar je minulo, pa četudi je bilo prej težko. Zdi se, zopet, kakor da bi zvonovi peli v pozdrav novi — boljši dobi, ki si je ljudstvo želi po vsej zemlji. Ta trenutek je posebno lep na kmetih in na deželi, kjer poslušajo ponočni klic iz zvonika vsa družina in si med seboj želi srečo. Tako praznuje cerkev prve trenutke novega leta, praznuje z opominom, ki pozivlja domala ves naseljeni svet. Tistikrat si želijo prijatelji medsebojno srečo. Tisti večer se izreče na svetu največ sreče. So dežele, kjer smemo srečo želeči vsevprek tudi nepoznancem, kjerkoli koga srečamo. Ta običaj je lep in izpričuje dobro osnovo človeka.

Ker pa je sreča tista samosvoja nagajivka, ki se ne da prenašati iz žepa v žep s samimi željami, ker je ona tako obširna in zopet tako mala, da je niti zase ne moremo doumeti, kaj šele prav želeči in pripraviti svojemu dragemu, družini in ljudski skupnosti, mora k toplemu voščilu, k poštenemu in dobremu srcu priti še dragoceni delež praktičnih želja. Večinoma smo

si ljudje po naših željah zelo podobni, sreča vsakega posameznika pa je vendar zelo različna. Ako nočemo biti mrtvi in o sreči samo filozofirati in če hočemo zajeti danes najbolj splošno željo in najbolj splošno pojmovano »srečo«, potem moramo priznati velik delež na danes tako zaželjeni in tako skromni sreči — delu, delu, ki si ga želimo mi, ki si ga želijo milijoni. Milijoni ljudi gledajo danes na delo kot na svojo prvo in osnovno »srečo«, četudi je to le tista samoobsebi umevna pravica za dostojno življenje človeka. Gledati moramo torej, da ostane pojem človeškega obstanka zajamčena osnova in v tem razumevanju bomo našli dovolj prilik za delo v novem letu, ki stoji pred nami.

Mi smo delavci in prebivalci v industrijskem revirju, ki nosi karakter večstoletne industrijske tradicije. Na obrat industrije je navezano domala vse naše življenje v kraju in okolici, ki je večinoma pokrajina pašnikov in revnih kmetij. Vso to našo industrijsko zgradbo razumemo torej kot naš življenjski obstanek in bi o njem niti ne spregovorili, ako bi ne zahtevale okolnosti, ki bdijo nad jeseniško industrijo že nad 10 let. Za prvo parolo med nami smatramo torej ta opomin ob novem letu, opomin nam in javnosti, tisti javnosti, ki gleda morda ljubosumno na naš obstanek in nam tiho očita monopol na boljši življenjski obstanek. V obrambi našega dela se ne strašimo niti okolnosti konkurence produktov, ki

Srečno in veselo
Novo leto želi vsem
prijateljem, naročnikom
in inserentom
našega lista

Uredništvo in uprava

Z Jesenic

Zavrtnjena je pritožba dr. Štempiharja proti jeseniškim občinskim volitvam. Mirno delo sedanjega občinskega odbora je s tem za dobo treh let zagotovljeno. Delovni večini, ki ji je pri srcu resno delo za gospodarski in kulturni dvig Jesenic, bodo seveda skušali nekateri njegovo prizadevanje vedno otežkočevati z nestvarno kritiko in demagoškimi predlogi, ki naj bi vse prizadevanje speljali na stranpoti. Ne vemo, kako se bodo s to razsodbo mogli potolažiti pristaši ljudske fronte, ki so si preje med seboj sveto zatrjevali, da bodo volitve ovržene, da bodo kmalu nove in da bo tako prišla na vlado na občini njihova sveta alijansa.

Temeljit tuš za odbornike dr. Stanovnikove liste je bila občinska seja dne 20. t. m. Gosp. župnik Krašna, odbornik liste JRZ, je na tej seji navedenim opozicionalnim odbornikom dal temeljit pouk o stvarnem delu občinskega odbora in o neumestnosti njihovih predlogov in njihovega dolgovnega govorjenja. — Dokazal jim je, da so si neopravičeno nadeli naslov Zveze delovnega ljudstva, kajti zveza med dvema advokatoma in med štirimi uslužbenci K. I. D. ne more biti bolj upravičeno Zveza delovnega ljudstva, kakor pa je zveza odbornikov z liste JRZ. Opozoril jih je, da bi morali s svojimi brezpredmetnimi predlogi priti takrat, ko je bilo to potrebno, torej za časa bivših diktatorskih režimov. Pa so takrat pridno molčali. Sedaj pa vlada sama dela na vseh potrebnih zakonskih spremembah in ne rabi njihovih nasvetov. Osmešil je brezmiselnost

kopičenje praznih nujnih predlogov, ki itak niso resno mišljeni za seje občinskega odbora, ampak le za propagando njihovim kratkovidnim volilcem. Izrazil je svoje začudenje nad tem, da zastopniki marksistov pri nas toliko govorijo o svobodi, a kjerkoli pridejo do kake oblasti, svobodi takoj zavestijo vrat. Tako je!

Zbor svojih volilcev je sklical preteklo nedeljo večinski klub JRZ mestne občine Jesenice. Sestanek se je vršil v veliki dvorani Krekovega doma. Udeležba na sestanku je bila razveseljivo velika, saj se ga je udeležilo preko 200 moških fantov, da slišijo poročila članov občinskega odbora in stavijo svoje predloge. Ves čas zborovanja so poročevalcem sledili z nape-to pozornostjo. Mnogo dobre volje in smeja pa je spremljalo poročilo o pritožbi dr. Štampiharja proti zadnjim občinskim volitvam in o razsodbi upravnega sodišča v Celju, ki je to pritožbo zavrnilo in tako napravilo konec nesmiselnemu beganju v vrstah jeseniške »ljudske fronte«. Po poročilih odbornikov je v živahni debati s strani volilcev padel prenekateri pameten in uvaževanja vreden predlog, ki ga bo večinski klub na občini izpeljal v občo korist jeseniške javnosti.

Vsem dobrotnikom se v imenu obdarovanih revežev ob priliki božičnih praznikov iskreno zahvaljuje Vincenci-jeva konferenca na Jesenicah. Premnogim dobrim srcem, ki so konferenci omogočila, da je bilo to leto obdaritve deležnih toliko siromakov, kakor še nikoli doslej, Bog plačaj!

Prejeli smo in priobčujemo, kakor pravi pisec, da se čuje oba zvana: »Neprestano se ponavljajo v Vašem listu napadi na operete, ki jih je svojčas uprizorjalo Krekovo prosvetno društvo. »Poplitvile so naše ljudi, vzele so jim smisel za resno odrsko delo, razvadile so publiko.« — Ne tako! Tisti, ki sem napisal tole, sem mnogo ur zabil za nebrojne skušnje za jeseniško opereto. Mnenja sem, da je bil ta čas vsaj čas močnega zunan- nje vzpona in da se ne dajo preceniti žrtve, ki so jih igralci v dobri veri, da delajo za dobro stvar, v teh letih darovali naši skupni koristi. Tudi hibe so bile, tudi nedostatki so bili. Kdo bi tajil! Vse človeško je nepopolno. Toda delo nas je družilo, delo nas je edinilo: sto igralcev, sto src je istočasno živelo in delalo za skupno stvar. Delali so

jih bodo izdelovale cenejše človeške moči kjerkoli, čeprav mislijo nekateri, da nas bo udušila naša lastna draga produkcija. Mi smo tu, da štinitimo naš kraj in v tej nalogi osvajamo prvo parolo, pa četudi bi je rabiti ne bilo treba.

Naš kraj je v vsej svoji kmetijski revščini ena najlepših pokrajin v državi. Ta naravni blagoslov nam daje povod, da se zanimamo tudi za panogo tujskega prometa, ki naj nadomesti dohodke revne zemlje. Propaganda tujskega prometa ne sme ostati samo v programu kakega sportnega društva za zabavo, nego sestavni del našega programa iz socijalnih in narodno-gospodarskih vidikov. Ponosni smo na lepoto naših planin, jezer in gorskih posebnosti in ponosna je na to naša državna skupnost. Zato moramo gledati, da bomo ta ponos odkupili z novim delom za povzdigo tujskega prometa. To delo, to najbolj važno in najbolj nujno delo pa je lepa cesta skozi naš okraj. Kritike, ki jo poslušamo radi slabih cest prav tu na meji, smo sili. Škoda, ki nam je na tujskem prometu prizadeta radi slabih cest, je prevelika, da bi mogli ta naš drugi program stavljeni pozneje. Pozivljamo županstva, organizacije in vse kroge, da skupno pokrenemo akcijo za gradnjo nove ceste skozi ravnoliški okraj do državne meje.

Ni ta zadnja točka taka, da bi jo smeli nazvati program, vendar jo moramo načeti ob tej priliki, načeti radi tega, ker postaja važnejša iz dneva v dan. Delovne prilike v našem kraju so na srečo obstale tudi v najhujši krizi dokaj zadovoljive. Povsod je vse stalo v brezdeldju, jese-

niška industrija je prilično obratovala. To je dalo povod, da so se na Jesenice uprle oči vseh brezposelnih in pričele so se procesije iz vseh strani. Prav, vsak ima pravico do dela, vendar moramo kot zastopniki revnega kraja zagovarjati zaposlitev domačinov in okoličanov, ki so revni. Zakaj bi moral dobiti delo tujec, domačin pa bi ostal na stroške občine ali pa bi se moral izseliti izpred tovarne, ki je zaposlila delavca od daleč. Zahtevamo, da se v vsakem kraju zanimajo za obstanek svojih, toda ne tako, da jih pošiljajo v naravno najrevnejši kraj Slovenije. Kriza ni rešena, če se ljudje pošiljajo drugam, da ostanejo domačini brez posla, nego rešena bo, ko bo gledal vsak kraj, da oskrbi delo in dom svojim prebivalcem čim več doma. Mi vemo, da je to težko, a vemo tudi, da je po Sloveniji še veliko, veliko dela, da se pri nas že dolgo ni nič delalo in da prihajamo šele zadnje leto do tega, da dobiva tudi Slovenija večje postavke za javna dela.

Ne bi bili pravi krajevni zastopniki, ako bi ne imeli razumevanja za lokalni patriotizem, ako bi ne imeli v sebi ljubosumja, ki pa v bistvu ni egoistično, ako ne bi pustili govoriti tudi takim željam. Uverjeni smo, da so potrebni energični ukrepi vsepovsod in da je to le prava smer k delu, ki mora nehati biti demagoško-razkrajevalno in postati pozitivno in konkretno. To je poleg kulturnih in socijalnih smernic mali del našega krajevno-gospodarskega dela, ki je poklicano, da rešuje zgoraj omenjeni »primitivni del sreče« naših okrajnih prebivalcev.

Preveč praznikov — in — plačan dopust

Že v zadnji številki našega lista smo poudarili, kako zelo škoduje našemu delavstvu dejstvo, da se v našem okolišu ne posvečujejo Gospodovi dnevi tako, kakor bi bilo prav. Apelirali smo na glavnega delodajalca pri nas, na vodstvo KID in na delavstvo, naj v interesu velikih neprethtanih in neprethtljivih vrednot stremi za tem, da se ta napaka popravi za v bodoče.

Mi smo namreč mnenja — če že prezremo stvarne materialne vrednote, ki jih praznovanje pridonaša predvsem delavstvu — da človek ni stroj in da ima še tudi višje duševno življenje v sebi. Da se pa to more razvijati, je treba časa, oddiha, miru.

Radi bi bili pravični in zato moramo priznati večini delavstva, da se teh činjenic dobro zaveda. Premnogim je praznično delo zares skrunitev, je kršitev osebnih pravic in ga zato neradi prisiljeno izvršujejo, kadar se mu izogniti ne morejo. — Značilno je zato glasovanje v tovarniških obratih na Javorniku za minule božične praznike. Hoteli so na delavstvo nekateri umetno vplivati, da bi se izjavilo za neprekinjeno delo v teh dneh. Delavstvo pa je v tajnem glasovanju z naddvokratno večino to odklonilo. — Žalostno pri tem pa je, kakor so nam poročali nekateri neoporečni naši ljudje, da so se v agitaciji za delo v teh dneh posebno izkazali nekateri ljudje, ki hočejo veljati za pristaše katoliškega svetovnega nazora. Mislimo, da je takih ljudi lahko upravičeno sram njihove plitvosti in nedoslednosti, če pravijo, da ne vedo, kam ob praznikih s časom. — Posvetite take dni svojim organizacijam, svoji družini, lastni izobrazbi, svoji duši in časa vam bo zmanjkalo.

V isti sapi, ko se premnogih pehajo za nedeljsko in praznično delo, pa po drugi strani vstaja čimdalje bolj živa zahteva po **plačanem delavskem dopustu**. Mi se temu gibanju z veseljem pridružujemo. Vemo, da je po mnogih prašnih tednih in znojnih dneh treba človeku nekaj

brezskrbnih dni. Vemo tudi, da si jih vsak resen delavec tudi zasluži. Biti teden ali dva na leto prost vsakdanjosti, ne da bi zato moral s svojo družino na prejemkih škodo trpeti, je vsekakor zdravo za dušo in telo, za poedinca in za skupnost. Takle »razpraševalni teden« je nov pogon k življenjskemu idealizmu, k novi tvornosti.

Mi tako gledamo na to. Prepričani smo, da bi tudi naši industriji nič ne škodilo, če bi si mogla to mnenje osvojiti. Vemo pa tudi, da se je do takega spoznanja delodajalcu-plačniku »razpraševalnih tednov« težko preriniti. — Če pa delavstvo samo poudarja, da ne ve, kam s prazniki, da torej samo v fizičnem ustvarjanju najde svoje doživetje, kako bi se potem čudili delodajalcu. — Njemu se nehotе začne zaradi delavčevega zadržanja vrivati miselnost, da je zahteva po plačanem dopustu samo izrodek razrednobojnih zahtev, ki naj bi imeli za končni poglavitni cilj oškodovati delodajalca, čeprav temu ni tako. — Če so te nedelje in prazniki odveč, tako si misli, čemu ti bodo potem še brezdelačni delavniki.

Prinašamo te misli, ki so nam jih vsilili pretekli prazniki, glasovanje in debata o njih. Nič nam ne more biti bolj pri srcu, kot varovanje pravih delavskih, proletarskih interesov, resnično osvobodjenje njegovega fizičnega in duhovnega ustvarjanja. Naj zato tisti, ki se jih te vrste tičejo, prav preudarijo, da bodo še njim v korist in bo po skupnem hotenju delavčeve delo posvečeno in z veseljem ožarjeno. V tem dvojnem pravcu se ob praznovanju praznikov in nedelj bojujmo za plačan dopust.

Za elektriko

Vam nudi vse najugodnejše

Jože Markež

Jesenice, telefon št. 605

Stavbinsko delavstvo

V nedeljo pred božičem so imeli delavci, organizirani v svoji novoustanovljeni organizaciji, zopet svoj članski sestanek. Udeležba ni bila polnoštevilna, ker jih je bilo preveč zaposlenih. Delaprosti pa so se tega sestanka skoro vsi udeležili. Sestanek je obravnaval vsa tekoča strokovna vprašanja in važnejše sklepe odborovih sej.

Iz poročila predsednika smo zvedeli, da se je v Ljubljani v Delavski zbornici vršila anketa med delavskimi organizacijami in zastopniki gradbenih podjetij o novi kolektivni pogodbi. Rezultat te ankete je bil predvsem ta, da obe stranki apelirata na vlado, da čimprej izda zakon o minimalnih mezdah. Naša organizacija pri anketi ni bila udeležena, ker še nismo imeli potrjenih pravil. Za novo kolektivno pogodbo, v kateri morajo biti zaščiteni tudi interesi jeseniškega stavbinskega delavstva, da se ne zgodi, kakor se je pri sedanji kolektivni pogodbi, da so se uvrstile Jesenice v manjšo plačilno kategorijo, vsled česar se je potem po podpisu začela šele borba, se je odbor organizacije že pripravil in stopil v akcijo, da bo pri razgovorih sodeloval in uveljavil zahteve jeseniškega stavbinskega delavstva. V svoji zadnji seji je napravil sklep, da se pooblasti centralo »Zveze združenih delavcev« v Ljubljani, da nas zastopa po svojem delegatu in po zastopniku iz vrst naše organizacije, ki ga bo še določil odbor. Zveza združenih je o tem že obveščena ter je tudi že storila vse, kar je bilo v tem oziru potrebno. Sledilo je poročilo o izvršenih intervencijah, ki so bile vse razen ene, ki pa se bo še reševala, ugodno rešene. Nesporazumljenja nastajajo največ pri nadurah. V pisarni firme smo dobili zagotovilo, da se bo v tem oziru dosledno izvajala pogodba in zakoni. Če pa nastane kaka pomota, kar je

pri tolikem številu delavstva in radi tega, ker število zaposlenega delavstva pri enem polirju ni stalno in se zato delavci menjavajo od enega k drugim, mogoče, naj vsak takoj javi, nakar se bo to takoj uredilo. Intervencije so bile izvršene tudi radi redukcij, ki so se deloma že in se bodo še izvršile radi dogotovitve nekaterih del in zime. Intervencije so dosedaj imele uspeh in bo organizacija tudi v naprej svoje člane ščitila. Še je bilo povedano, da je odbor določil, kakšne bodo članske izkaznice, ki jo bo moral imeti vsak član. Tudi mora vsak podpisati predpisano pristopnico; kdor tega še ni storil, naj to izvrši čimprej. Ker se je že večkrat dogodilo, da kdo list »Na mejah«, ki je tudi naše glasilo, ki nam daje prostor za naša poročila, vrne, misleč, da ga bo moral posebej plačati, pojasnjujemo, da naročnino plačuje blagajnik organizacije iz zneska za članarino. List prejema vsak, kdor je organiziran in v redu plačuje. Tistim pa, ki so več kot dva meseca v zaostanku, se list ne pošilja. Da se pa to more vršiti brez motnje in pritožb s strani članov, prosimo, da vsak član vsako spremembo naslova takoj javi v pisarni. Če tega ne stori, mu lista ne moremo pošiljati na pravi naslov. Predsednik poroča dalje, da je bil odbor Krekovega doma naprošen, da nam odstopi v svrhu prireditve delavskega prosvetnega večera dvorano. Na tem večeru bomo predvsem sodelovali sami »Slogradovi« delavci.

V razgovor po zaključku poročil je posegalo mnogo članov, kar je dokaz, da je razumevanje za organizacijo in da se bodo morali taki sestanki še bolj pogosto vršiti. Novi člani še vedno pristopajo — pač zato, ker uvidijo, da smo resna in disciplinirana organizacija in to tudi hočemo ostaniti. Zato pojdi vsak še s podvojeno silo na delo za moč organizacije in našo korist.

Jeseniški delavec skozi Nemčijo

(Nadaljevanje.)

19. 11., petek. Ogled Böhlerwerke, Düsseldorf. Sprejeti od ravnatelja g. dr. Bohnenhaina in političnega vodje g. inž. Löricha. Torej v politični osebi tudi strokovnjak inženjer. Ko pogledaš po tvornici, se ti zdi, da si v parku. Lepe asfaltirane ceste med zelenimi nasadi s klopčami ob strani za odpočitek delavcu v prostem času. Radiofonske naprave. Sredi tovarne spomenik ponesrečenec v tovarni. Največje presenečenje: mrtvašnica v tovarni. Higiensko moderno urejena tovarna s kopalnicami, obednicami. Gibanje plač od 0.75 do 1.80 RM na uro.

Najprej smo videli razstavo izdelkov jekla; saj nam je Böhlerjevo jeklo predobro znano. Velike ročice (Kurbelwellen), polževni pogoni, peresa in vzmeti, avtomobilski deli, noži za stružnice itd. Videli smo električno varenje jekla. Postopek pri varenju točno po predpisu, posebnih tabelah in za vsako vrsto posebej določeni elektrodi. Jakost toka!

V jeklarni je ena zelo moderna električna peč s produkcijo 3 tone specialnega jekla na dve uri poleg dveh električnih peči starejšega tipa. Vsak jekleni ingot je obdelan, preden pride v valjavnico. Ostružen, zbrušen, pregledan, nato pa v valjavnico. Nekaj posebnega so stružnice za štirioglate ingote. Ingot se vrtil, suport z noži se pa odmika in zopet primika ter tako struži ingot. Valjavnica je podobna naši stari valjavnici. Ima pa tudi dvigalno mizo. Na koncu valjavnice je valjarna stružilnica z 8 stružilnicami na električni pogon. Tam stoji tudi stružnica za osovine več-

jega tipa, kakor tudi plinska stružnica za kolesje lokomotiv. Mehanične delavnice nam niso pokazali. Kovačnica je velika (40×20 m) z enim žerjavom. Železje se ne razgreva s kovaškim premogom, ampak s plinom. V kovačnici stojita dve veliki parni kladivi in 12 manjših parnih kladiv. Tu predkujejo železje, ki pride potem v stiskalnice, kjer ga stiskajo v kalupih. Plinski generator kuri parni kotel za pogon kladiv. Videli smo del visoke plinske napeljave iz Dortmund, ki bo prihranila dovoz koksa in premoga.

Električna delavnica je ločena kakor pri nas. Zunaj na prostoru urejuje magnetni žerjav sortacijo specialnega jekla. Reparatorna delavnica je urejena naši podobno. Posebnost je pa šola za dvigalne vodje. Žerjav je v posebnem prostoru napravljen v miniaturo, železje in druge nastave pod žerjavom. Vodja pa ima normalno stikalno desko pred seboj in vodi takoj žerjav in mačka med nastavi.

Böhlerjevo jeklo je svetovno znano in je visoko legirano. Dali so nam za spomin nožke.

Vtis ogleda te tovarne je zelo dober. Prah odvajajo sesalke in je čistost delavnic nekaj posebnega.

Popoldne nas je tvrdka v svojem avtobusu popeljala na ogled 19 m široke nove asfaltirane avtomobilske ceste, ki je napravljena iz odpadkov žlindre in katrana.

Sobota 20. 11. Mannesmannrohrwerke, Duisburg; 4000 delavcev.

Peljali smo se z avtobusom tovarne. Navzoč

reklamo za nas. — Vse so nam takrat ubili zunanji nasprotniki, vse so nam razdirali notranji sovražniki, opereta pa je v tistih dneh družila in privlačevala publiko, da je bila nehote z nami. — Meni je zato žal, da se je opereta kar tako enostransko črtala s programa Krekovega prosvetnega društva. — Treba bi bilo morda malo več črtati, malo strožje roke v vodstvu, vsemu skupaj dati bolj resno obeležje, pa bi opereta donasala svojo korist ne samo v gmotnem oziru, ampak tudi sicer. Saj ima delo samo neprecenljivo vzgojno vrednost in če je vršeno v interesu skupnosti, tvori močno družnostno vez. — Tako mislim, ne da bi hotel kakorkoli društvu škodovati pri novem delovanju in povem zato, da se čuje tudi druga plat zvona.◀

S Koroške Bele

Državno pravdnitvo je vložilo tožbo proti nekaterim članom bivšega občinskega odbora in uprave. Čitatelem lista »Na mejah« bo zadeva poznana iz odloka kralj. banske uprave, s katerim je bil razpuščen bivši občinski odbor na Koroški Beli.

Prosveta

Pevsko in glasbeno društvo »Aljaž« priredi v nedeljo, dne 10. januarja ob 8. uri zv. Meškovo dramo »Henrik — gobavi vitez«. Vabimo jeseniško prebivalstvo, da se te lepe predstave udeleži v polnem številu.

Krekova knjižnica na Jesenicah, ki je ena največjih na Gorenjskem, šteje 1284 slovenskih in 288 nemških knjig. V zadnjem času se je nabavilo precejšnje število novih knjig. Obisk knjižnice je razveseljivo, nič kaj razveseljivo pa ni dejstvo, da nekateri bralci (bralke) grdo delajo s knjigami ter jih vračajo raztrgane in zamazane nazaj. — Kdor knjigo pokonča, jo bo moral plačati. Žalostno je tudi, da nekateri kljub večkratnim opominom izposojene knjige ne vrnejo. Proti takim bo treba pač strožje postopka. — Vodstvo knjižnice si zelo prizadeva, da bi zadovoljilo vse obiskovalce ter bo skrbelo za čim večjo izpopolnitev Krekove knjižnice.

Kakor čujemo, se bo v prvih dneh januarja vršil v dvorani Krekovega doma prosvetni večer Sedejeve družine; za to priliko je povab-

ljen predavatelj iz Ljubljane. Veseli bomo tega večera, zlasti ker so se prosvetni večeri, ki so se v lanskim sezoni vršili skoraj redno vsakih 14 dni, v zadnjem času opustili. Kje je temu vzrok, ne vemo, vemo pa, da je to v škodo društvu, kajti na teh večerih se zbere članstvo kot ena velika družina, da se notranje vezi med posamezniki utrjujejo in razna nasprotstva ublažijo, da iz teh večerov črpa duha prave vzgoje. Prosimo odločujoče faktorje, da poskrbe za te večere, ki naj se vršijo redno vsakih 14 dni.

Razveseljivo je dejstvo, da pristopajo v fantovski odsek vedno novi člani. Želim, da se tudi vsi ti člani udeležujejo odsekovih sestankov vsakih 14 dni.

Svet Triglavskega fantovskega okrožja se je vršil v nedeljo, dne 15. decembra na Jesenicah, na katerem je poročal o delu in programu Zveze fantovskih odsekov ravnatelj g. dr. Karol Capuder. Udeležba od strani odsekov ni bila zadovoljiva, zato prosimo vse odseke Triglavskega okrožja, da se v prihodnje točneje udeležujejo podobnih sestankov, na katerih se moremo pogovoriti o bodočem delu.

*

Kino Krekov dom želi vsem srečno novo leto in se priporoča za sledeči program: Od 1. do 5. jan. vefilm »Tajni glasnik« (Tajanstveni dvojnik) v vlogah Hans Albers in Charlotte Susa, dramatski film iz vojne Evrope.

Od 5. do 7. januarja: »Računica ljubavi«, zabavni film po Nestroyevi veseloigri »Einmal eins der Liebe«, Glavne osebe: Luise Ulrich, P. Hörbiger in Theo Linggen.

Od 15. do 17. januarja: »Inkognito«, šaljiv in zabaven film v vlogah: Hansi Knotek, Gustav Fröhlich, Hilde Krüger. Poleg tega še film »Tajni agent«.

Pri vsaki predstavi se predvaja tudi zvočni tednik, kulturni film in smešnice (Vitavon film v barvah). Predstave se vrše ob petkih in sobotah zvečer ob 8 zvečer, ob nedeljah in praznikih pa ob treh popoldne in 8 zvečer. Opozorjamo cenj, obiskovalce, da se vsaka predstava začne točno ob določenem uri.

Delavci, študirajte krščansko socialno literaturo

tudi naš g. konzul. Sprejeli so nas generalni ravnatelj g. dr. Schneider, tehnični ravnatelj dr. Gilchhausen in 2 uradnika. Vodila sta nas g. ing. Martin in politični vodja g. Lenartz.

Prvo seveda ogled higienskih naprav.

Nato jeklarne: 2 plavža: 5 peči po 30 ton za Thomasovo jeklo, 5 peči po 60 ton za Martinovo jeklo. Mešalec za 1000 ton. Visoka peč v 8 urah 80 ton. Dnevna produkcija 500 ton. Izdelek iz rude v jeklene proizvode v dveh dneh. Tempo mrzličen. Postrežba peči: dvigalni vodja in dva postrežileca spodaj. Pogonska centrala najmodernejša, kar smo jih videli. Vsak motor ima svojo rele varovalko. Najmodernejša valjavnica za vse profile, vrste pločevin. Valjavnica postrežena od nekaj ljudi, vse avtomatično. Vsak valj valjčnice lasten motor. Valjavnica 540 m dolga. Demag stroji. Okroglo železo ostruženo na mestu na posebnih rezkalnih strojih. Dva amerikanca zgrabita železo in ga sukajočega se vlečeta skozi posebno rezkalno glavo. Pločevina za kotle vseh debelin.

Največji aparati za avtogenično varenje! Valjavnica za upogibanje in krivljenje pločevin. Aparat zapogne pločevino, ki jo zavari avtomatično in takoj po zavarenju zalika pod aparatom posebna noga varilni šiv, da s tem napravi šiv popolnoma neviden. Tu se izdelujejo parni kotli od najmanjših do največjih dimenzij. Kotle, ki jih ne more transportirati železnica, jih odvažajo parniki po Renou. Tovarna se še vedno razširja. Popoldne smo si ogledali največje pristanišče ob Renu, Duisburg. Med vožnjo z avtobusom nam je razlagal politični vodja ustroj delavske fronte, inženjer pa zopet napredek in razvoj obratov.

22. 11., nedelja. Preživeli smo jo z obiskom med našimi izseljenci.

25. 11., ponedeljek. Ogled obratov največjega nemškega koncerna: **Friedrich Krupp Alfredhütte, Reinhausen**, 10.200 delavcev. Prijazen sprejem od g. ravnatelja, ki nam je na veliki sliki kazal obrate, razlagal o postanku in ustroju velikih tovarn, o produkciji sirovega železa, Thomasovega jekla in Martinovega jekla. Njegov poučni govor je trajal nad eno uro.

Pogonska sila je plin, ki ga pridobivajo iz velikih skladov premoga. Plin je kurjava velikih parnih kotlov, ki dajejo električno pogonsko silo. Vse je izrabljeno do zadnjih odpadkov. Produkcija dušika, bencola in katrana. Znana je To-

Zdaj ni čas za debato!

Zadnja Delavska pravica je prinesla zelo nestvaren zavijanja poln odgovor na naš sestavek: V napačne smeri, odgovor, ki odgovor ni. Mi bi z veseljem na to z novimi dokazi pokazali, kako prav smo imeli v dotičnem sestavku, toda — pred vsem delavstvom je borba za novo kolektivno pogodbo. — Zato zdaj ni čas za debato, zdaj je čas dela. Tovariši od JSZ in Delavske pravice tu zdaj prav in pametno poprimite. Ne zopet v napačne smeri, da delavstvo zaradi vas po nepotrebnem tepeno ne bo. Mi vam zdaj ne odgovarjamo. Obljubljamo pa, da vam bomo ougovorili takoj, ko bo nova kolektivna pogodba sklenjena.

Zdaj pa ne zaradi delavskih interesov!

maževa žilindra, odpadki za izdelovanje opeke in asfaltiranje cest.

Šest visokih peči po 30 ton, 6 peči za Thomasovo jeklo po 60 ton, mešalec za 850 ton. Peči se izlivajo potom prevratov. Rečni promet letno 2.000.000 ton. Pristanišča dostavljajo rudo dnevno, ki je drugi dan že izdelana v blago. Ogromne valjavnice, vse avtomatično na trakove. Posebnost za nas: ingot 160 kvadrat gre skozi sedem valjev in pride kot cagelj 45 kvadrat. Velike oklopne plošče za ladje, ogromne količine valjanega železa gredo odtod v svet.

Popoldne smo si ogledali vzorno urejeno delavsko kolonijo. Podjetje nudi možnost zgradbe delavskih hišic. Delavec s 500 RM kapitala dobi posojilo, ki ga plačuje v višini najemnine nazaj.

24. 11., torek. **Hanische Werke, Grossenbaum**, 1500 delavcev. Izdelek kot pri KID. Uredba podobna naši. Zelo zanimiva je cevarna oziroma valjavnica valjanih cevi. Postopek valjanja kot pri okroglem železju, le da je potom stiskalnice preluknjan ingot. Odprtino varujejo posebni čepi (Dorne). Istotako so moderni valjavni stroji za varjene cevi. 6000 komadov na 8 ur. Narezana pločevina, segreta v peči zelo visoko, se potegne skozi vlečni obroč in že vare aparati. Potem je tu tudi valjavnica za specialne konstrukcije, kakor mostne. V valjavnicah so rezervne partije, ki zamenjujejo vsakih 20 minut. Delovni čas je 9urni (deveta ura 25% poviška). Plače 100 do 250 RM tedensko.

(Konec prihodnjic)

Dobrodelnost je dolžnost

V šesti številki našega lista smo na peti strani prinesli 15. oktobra sledečo prošnjo Vincencijeve konference: »Upraviteljstvo narodne šole na Jesenicah je sporočilo Vincencijevi konferenci, da je to leto na šoli 43 tako revnih otrok, da bi bilo nujno potrebno, da se jim preskrbi zaradi njihovega zdravstvenega telesnega razvoja vsaj brezplačen prigrizek (malica). Stradež doraščajočega otroka je najčešče vzrok jetike, ki uniči toliko mladih življenj. Vincencijeva konferenca prosi vse, ki imajo ljubezen in razumevanje za mladino, da ji pomagajo in prispevajo za brezplačno malico tem otrokom.«

Na to prošnjo se ni odzval na vseh Jesenicah niti eden. Šest tednov je od takrat minulo. Razumemo in vemo, da je marsikdo, ki ima dobro voljo in bi bil pripravljen vsaj za enega otroka plačevati mesečno po 15 Din, da bi se mu brezplačno potrebna malica mogla oskrbeti, vsled nezaposlenosti na to prošnjo pozabil. Vendar se nam zdi, da dejstvo, da se niti eden ni zganil, preveč glasno izpričuje, da je v naših srcih preveč mrzlo, zledenelo, v naši družbi preveč gnilo.

Pri nas se toliko govori in debatira o social-

nem čustvovanju, o povezanosti družbe in o pripravljenosti delati za dobro celote, če treba tudi v lastno škodo, da je ob različnih dejstvih možno le eno, to eno namreč, da je v vsem tem govoričenju polno laži in hinavščine in preračunljivega osvojevanja zase in za gotove smeri. Nikjer pa ni volje od besede preiti k dejanju.

Zdi se, da bi se isto moglo očitati tudi nam, če bi hoteli v tem oziru hoditi po starih, izvoženih potih ostalega našega časopisja. Modrovati

Srečno in veselo Novo leto

želi svojim cenjenim odjemalcem

Ivan Levičnik

urur in juvelir

Kranj — Jesenice

in moledovati in po brezuspešnih poizkusih v nezdravih razmerah ugotavljati, da se ne da pomagati, ker pač ljudje nočejo, ker da niso dolžni, to ni naš delež. Naš delež bo dosledna borba za izvajanje naših načel tudi na polju dobrodelnosti.

Za nas so časi minuli, ko je bila privatna dobrodelna pomoč prepuščena prostovoljni uvidevnosti krščansko mislečega človeka. Dobrodelno udejstvovanje, za katerega sami žrtvujemo čas in denar, je za nas vselej velika dolžnost posedujočih. Kdor tu odpove, ko bi mogel sodelovati, moramo reči, ni Kristusov po duhu. Prav Kristus bo sodil nas, ki nismo hoteli vršiti telesnih del usmiljenja zadujemu njegovih bratov, kakor da smo njemu odpovedali pomoč, **dolžno** iz sočutja in ljubezni. Dobrodelnost torej ni naša pravica, ona je naša dolžnost. Nerazumevanje za dejanske potrebe bližnjega je nedvomno izpričevalo našega lastnega duhovnega propadanja.

Takemu propadanju je treba postaviti jezove, zgraditi pota. Po teh gnilih razmerah je treba udariti z loparjem, da se družba dolžnih svojih dolžnosti zave. Mi smatramo vsako družbo, vsako ljudsko skupnost za organsko živo celoto, ker smo v skupni povezanosti brezpogojno dolžni to skupnost podpirati, četudi na svoj lasten račun,

dokler je pri nas nakupičena moč materialnih ali duhovnih dobrin, ki je drugim udom iste družbe nedostaja. Naj bo to kje ali nikjer v človeških paragrafih zapisano, vseeno je to. Zapisano je v božjih zakonih.

Mi ne bomo ostali sredi pota. Mi smatramo za sramotno, da smo morali to napisati v stoletju reševanja socialnih vprašanj in masovnih gibanj. Šli bomo po začrtani poti naprej. Od dolžnih bomo v imenu ubogih, upnikov v Kristusu, če treba, poimensko terjali njih dolg. Ne bomo odnehali, dokler 45 otrok ne dobi toliko dobrotnikov, kolikor jih je treba, da bo prav. Mi nimamo list zato, da črnilo prelivamo, mi hočemo zdraviti rane in biti glasniki zdravja in narodne skupnosti.

Informirali se bomo pri Vincencijevi konferenci, ki vodi to dobrodelno akcijo, in bomo zaradi svoje dolžnosti in svojih načel, v slučaju nuje drugič še drugače govorili in, če treba, tej lažnivi družbi s pestjo razbili v drobce njen s hinavščino maziljen steklenokrčki obraz. Pa tudi tisto golazen bomo pregnali, ki se na mrtvem organizmu brezduhovne in brezdušne družbe kakor zajedalec danes tako domače in tako dobro počuti.

Lahek problem — velika odgovornost

Zavedamo se trdno, da vsak razvoj, sleherni, tudi najmanjši napredek človeštva na kateremkoli polju umskega in individualnega udejstvovanja zahteva žrtve, prostovoljne ali prisiljene, in vemo tudi, da brez teh žrtev ni ne temelja in ne sadov, ni vzgona in — kulture. To je jekleni zakon življenja, ki terja od nas celega, klenega moža za pot navzgor.

In misel, ki se v tem trenutku vriva v ospredje, kaže dovolj jasno na napako, ki ni bila zgrešena zaradi nevednosti činiteljev, pač pa se je porodila v blaznem diru k napredku, ki, žal, tako pogostoma skrotoviči dobre namene v škodo kulturnega dela na drugem polju.

Bodimo si odkriti in pogledjmo, kakšna ost nas bode v oči ob teh besedah in poizkusimo poenostaviti problem.

Jeseniško prosvetno gledališče, ki je nesporno veljalo za žarišče vsemu talijinemu podeželju, gledališče, ki je s svojo živo ustvarjajočo silo zgradilo ogromen lik na oltarju Talije, ki je ali bi vsaj moralo biti duša in kri, vir lepote in čistosti slovenskega jezika in duha — temu gledališču, ki je doumelo narod ob mejah ter daleč preko njih oznanjalo njegovo edinost, rast in nedotakljivost, temu gledališču je zastal dih, tisti dih duha, ki je bil ves živ in je vrel še pod tujcem.

Vzrok je jasen: jeseniška Talija je morala odstopiti prostor moderni kino-aparaturi.

Ker je vzrok temu dejanju dovolj jasen že v gornjih vrsticah, ki nimajo namena vreči sence na sicer vse hvale vredno prizadevnost merodajnih faktorjev, ki so s to noviteto Jesenicam in okolici marsikaj oskrbeli, naj bo za zaključek pribita tudi beseda tistih, ki gledajo s stališča svojega katoliškega svetovnega nazora bolj na široko in v bodočnost.

Nismo proti takim filmom, kakršni so bili videni v jeseniškem gledališču. Smo pa absolutno proti temu, da bi imela reproducirana tuja beseda prednost pred našo živo narodno besedo.

Opozorili bi zato na dejstvo, da je na Jesenicah še stara dvorana, ki bi — nekoliko renovirana — mogla nuditi odličen prostor za filmske predstave. Publika prav dobro pozna to dvorano slavne preteklosti in bi bila za tako odločitev nesporno hvaležna, ker bi bila s tem ustvarjena dva svetova z različnimi poslanstvi, mi vsi pa bi bili zadovoljni.

To je naš glas v imenu Talije, v imenu matrine besede in v imenu narodove prosperitete in samozavesti. Človek, ki se hoče očistiti, mora najprej sam sebi izprašati vest, zato se ne smemo ustrašiti žrtev, ki bi s to kulturno ureditvijo nastale. Če bomo hoteli, bomo dosegli, kar želimo, in za novo delo nas bo navdala zavest, da smo storili vse, kar smo dolžni svoji slovenski materi, njeni besedi in svojemu narodu.

Dohodki banskih svetnikov

so prav lepa reč, tako si misli večina nepoučenih ljudi. Tako kakih tritisoč dinarjev na mesec je prav lep postranski dohodek za tistih par sej in posredovanj na leto. Takole: biti banski svetnik, prejemati denar, hoditi po shodih in okrog uradov, bi hotel biti še jaz, je že rekel ta ali oni.

Nevedne poučevati je dobro delo. Zakaj ga ne bi bili deležni še mi in pa naši bralci, ko bodo nevedne lahko prav poučevali. — Takole je: Biti banski svetnik je zares ena nehvaležna stvar. Banski svetnik ne prejema nobene redne plače, nobenih mesečnih nagrad. Samo za časa zasedanja banovinskega sveta prejme za tisti bore teden

hudourja predlogov in debat po 150 Din odškodnine na dan ali 900 Din na teden. Kdor ima količkaj pogleda v življenje, ve, kako se to ob takih prilikah razprši. To je za teden v Ljubljani. Doma pa si svetnik celo leto: vsem moraš biti na razpolago, vse moraš poslušati, za vsakogar treba posredovati, telefonirati, brzojavljati, pisati prošnje in jih na lastne stroške frankirati in odpošiljati. Brigati se mora tak oblagodarjeni in blagrovani svetnik za vremenske uime, za razrvana pota, za javne vodovode, za gnojne jame, za gradnjo mostov; hoditi mora na vse mogoče shode daleč in blizu, na seje in sestanke. — Čas

Kritika

Kako malo narodne zavednosti je v nas Slovencih! Naš človek komaj pogleda čez prag naše ožje domovine in že pozabi, da mu je zibel zibala mati slovenska. Vselej in povsod menda hoče izpričevati, da hoče igrati vlogo hlapca in klečeplaziti pred vsem, kar je tuje. Vzrok temu je tisočletna odvisnost in sedanja strahopetnost, porojena iz neznačajnih duš. Tako na primer nam je nerazumljivo, zakaj da se ob državnih praznikih pri cerkvenih proslavah koncem istih poje kot zaključek državna himna Prave Bog v srbščini in ne v slovenščini. Mar slovenski jezik ni enakopraven celo v naši ožji domovini in to celo ne v cerkvi, mar ni dovolj bogat, da bi mogli v njem prositi varstva božjega za svojo domovino? — Želimo, da se s slično prakso enkrat za vselej preneha.

*

Kritiko splošnega cerkvenega petja v naših cerkvah prinašamo na drugem mestu. Tu hočemo opozoriti še posebej na petje pri šolski sv. maši, ki je vsako nedeljo ob 8. uri na Jesenicah. Človek bi pričakoval, da bo pri tolikem številu otrok, kakor jih ima jeseniška narodna šola, petje pri tej maši res močno, pestro in lepo prednašano, žal pa moramo ugotoviti, da se mora na jeseniški narodni šoli petje veliko premalo intenzivno gojiti. Nemogoče skoro bi bilo drugače, da bi se nedeljo za nedeljo ponavljale ene in iste pesmi. Tudi mislimo, da bi bila šolska maša najbolj primerna za vpepljavo ljudskega petja, da bi tako cela šola kot enota pri sveti daritvi sodelovala. Stvar je treba samo zares v roke vzeti, pa bo šlo. Uverjeni smo, da je za napredek cerkvenega petja na Jesenicah in za povzdigo službe božje nujno potrebno, da se pri mladini vzgoji smisel in veselje za bogoslužno petje. — Priznati moramo, da je v zad-

Naročnikom in prijateljem!

Mnogo denarja stane naš list. Redna naročnica, četudi bi bila točna, stroškov izdaje ne krije. Dober tisk pa je potreben. Prispevajte zato v tiskovni sklad »Na mejah«. Podprite našo borbo!

njem časa v tem oziru zaznamovati lahek napredek, toda do tega, kar bi nam moral nuditi pevski zbor narodne šole in narodna šola sploh, smo še zelo oddaljeni.

*

Nedeljsko delo smo v pretekli številki našega lista obsodili, kakor samo po sebi zasluži. Na te objave so se oglasili pri uredništvu lista nekateri trgovski nastavljenici in nastavljenke in so nas prosili, da bi v tej številki natisnili njihovo željo, da bi bili v našem mestu trgovski lokali ob nedeljah zaprti. Premnogi od nameščencev so namreč zaposleni nedeljo za nedeljo, tako da jim je udeležba pri službi božji nemogoča. — Mislimo, da je želja trgovskega osebja povsem upravičena in jo rade volje priobčujemo. Jesenice itak nimajo nobenega zaledja in so tako trgovci navezani skoro izključno na kupno moč domačega prebivalstva. To pa si vsak dan tekom tedna lahko nakupi vsega, kar potrebuje, in ni potrebno, da bi bili zaradi tega trgovski obrati ob nedeljah in praznikih v prometu. Apeliramo zato na jeseniško trgovstvo, da sporazumno odpravi obratovanje ob navedenih dneh. To bo tudi njim samim v korist, saj je vendar trgovec enako kot nameščenec potreben po šestih dneh dela dneva oddiha od vsakdanjih skrbi in brig.

je zlato, pa pri vsem takem delu teče v čisto druge struje, samo v njegovem žepu je zlate vrednosti vedno manj. — Tako je v resnici, pa v resnici tako ne bi smelo biti. Po takem prakticiranju je treba vsakomur, kdor to mesto sprejme, izredne pozabe na lastne koristi; če pa kdo nič svojega zapraviti ne more, ker pač nima, na ta način tudi zavidane šarže nase sprejeti ne more. Povemo to zato, ker je prav, da so bralci o tem poučeni, pa tudi zato, da se to popravi.

Institucija banskih svetnikov, dokler je, naj bo tako urejena, da bo dejansko mogla biti v službi naroda. Ne razumemo, zakaj naj bi uprav banski svetniki ob skrbi in delu za druge sami gospodarsko propadali. Mar ne bi bilo v redu, če tisti, ki je v javni službi, tudi javno plačo prejema, vsaj toliko, da mu krije izdatke za vsa tisočera posredovanja, razna pota in izdatke, ki so s tem nujno združeni. Če prejema plačo poslanci in senatorji, ki jih nikoli ne vidimo, zakaj tu ta vpijoča razlika?

Do danes tega še nihče ni zapisal, ker ljudje premalo mislijo in jim je samo lastna korist pri srcu. Mi pa pravimo: Omogočite našim zastopnikom v banovinskem svetu, da nas bodo mogli koristno zastopati, ne da bi pri tem sami gospodarsko trpeli.

Pojasnilo

Po prijateljih sem bil obveščen, da je v eni izmed zadnjih števil »Delavske Politike« bil priobčen članek podpisan od nekega g. predsednika marksistične stavbinske organizacije na Jesenicah. V članku pisec napada zaključek neutemeljene stavke pri tvrdki »Slograd« in s tem v zvezi navaja tudi moje ime. Spodaj navajam pismo, ki sem ga osebno ob navzočnosti priče izročil piscu članka kot odgovor na njegov napad:

Gubanc Franc,

predsednik stavb. oddelka marksistov.

»Spoštovani gospod!

Vas osebno nisem poznal. Niti nisem vedel, da vršite funkcijo predsednika stavbinske organizacije na Jesenicah. Vsled Vašega članka pa sem bil primoran postati pozoren. Ugotovil sem, da takrat, ko ste napisali članek, niste bili še zaposleni pri tvrdki »Slograd«. Dalje sem ugotovil, da ste po sprejemu v delo pri tej tvrdki dajali izjave, ki za funkcionarja strokovne organizacije, zlasti za predsednika niso častne niti delavsko dosledne, temveč sličejo izjavam strahopetcev ali koristolovcev.

Z ozirom na mojo gornjo trditev smatram v delavskih stvarih z Vami polemizirati za nečastno. Zato Vam tudi na Vaš članek vse dotlej, dokler ne bom imel prilike dobiti drugačnih vesti v podrobnosti, ne odgovorim. Sporočim Vam danes samo to, da mi Vi in nikdo drugi nima dokazati, da bi bil samo enkrat pa bodisi kot funkcionar ali pa kot prostak v delavskih vrstah delal drugače, kakor zahtevajo delavski interesi. Če pa imam kdaj v posameznih delavskih gibanjih drugačno mnenje na rešitev spornosti, nego ga imajo ljudje iz Vašega tabora in zato potem napadajo, so ti napadi za nas in zame piškave vrednosti.

Spoštovanjem

Gaser Albin.«

„Družina in dom“

Parkrat smo že pisali o novi gradbeni akciji, ki jo je započelo za Jesenice vodstvo zadruga z gorenjim naslovom. Smatramo, da je z ozirom na važnost zadeve treba, da o tem še in še pišemo.

Skušnja, ki so jo imeli ljudje s socialistično zadrugo »Stan in Dom« je iste napravila zelo nezaupne napram vsaki taki akciji. Mnogi se boje, da bi se znova ne opekli. Mnogi si mislijo: veliko obljub — malo storitve, veliko grmenja — malo dežja. — Hvala Bogu, da moremo reči tu brez obotavljanja: Vodstvo nove gradbene zadruga bo dokazalo zopet tudi tu, komu moremo in komu ne smemo zaupati. Kakor reči že danes stoji, smemo trdno pričakovati, da bo na zemljišču, ki ga je zadruga kupila od g. M. Reka-jeve, še tekom tega leta zrastle nova vzorna stanovanjska kolonija tovarniškega delavstva, ki bo v čast zadrugi, v srečo graditeljem in v kras Jesenic. Za to akcijo je vodstvo zadruga skušalo zainteresirati tudi naše domače industrijsko podjetje in moramo reči, da je bilo s te strani deležno izredne naklonjenosti. Tako upamo, da bo spomladi v složnem delu začela rasti napovedana delavska kolonija. Lepe prilžnosti včleniti se v njen sklop pa bodo mogli biti deležni, kar se samo po sebi razume, le resni delavci pri KID, taki, ki so že doslej z varčnostjo dokazali, da so podpore vredni. Vsak, ki bo hotel priti v pošteev pri tej koloniji, mora namreč imeti vsaj del kapitala že zbranega za nakup zemljišča in delno plačilo gradnje. Z nič ni mogoče kar takoj začeti. Opozarjamo pa vse one, ki bi hoteli biti pri tej koloniji sograditelji, da čimpreje podpišejo pristopnice k zadrugi »Družina in dom«. — Nedvomno se bo marsikdo zelo bridko kesal, če bo odlagal toliko časa, da bo tu soudeležba nemogoča, ker bo prepozno.

Za vse one pa, ki doslej iz kakršnegakoli vzroka doslej niso imeli prilike, da bi si kaj prihranili ali pa niso tovarniški delavci, je zadruga zamislila drugo akcijo, po kateri bo vsak mogel priti do svoje hiše, samo da ima res dobro in trdno voljo. O tej drugi akciji pa bomo poročali v prihodnji številki pod geslom: V slogi je moč.

Zadrružna tiskarna

v. z. z. o. z. v Ljubljani

Tyčeva cesta 17

se priporoča jeseniškim tvrdkam za izdelavo vseh v knjigotiskarsko stroko spadajočih del, ki jih izvrši lepo, solidno in po nizkih cenah

KROJAŠTVO - TRGOVINA
IVAN GOGALA
JESENICE

Vsem cenj. odjemalcem želi

srečno in veselo Novo leto
REGOVEC JERICA
trgovina z meš. blagom na Jesenicah

Ivan Vergles, ml.
Jesenice, Obrtniška ul. 20

Mesarija

se svojim cenjenim odjemalcem še v nadalje priporoča

Pred nakupom poročnih, godovnih in drugih daril naj si vsak ogleda bogato zalogo v trgovini

Triglavsko založba
Jesenice, Krekov dom

Dobro blago, nizke cene v trgovini z mešanim blagom

Radoslav Dolinar
Jesenice, Gosposvetska c. 11

BAHUN DRAGO

Jesenice, Gosposvetska c.

Pogrebni zavod in mizarstvo se še v nadalje priporočam

Hranilnica in posojilnica na Jesenicah

obrestuje vse vloge do najvišje v zakonih določene meje. Nove vloge izplačuje vedno promptno.

Gorjanc Ignacij

Jesenice - Cerkevna ulica

„Parna pekarna“
imu najokusnejši kruh

Vsak zaveden Slovenec zavaruje sebe, svoje in svoje imetje edinole pri naši domači

VZAJEMNI ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

požar, vlom, steklo, zvonove, jamstva, nezgode, kasko, življenje in v

„KARITAS“ oddelku: posmrtnino, doto in starostno preskrbo

CENTRALA: V Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 19 — lastna palača. Telefon: št. 25-21 in 25-22

PODRUŽNICE: Celje, palača Ljudske posojilnice — Maribor, Loška ul. 10 in Orožnova ul. 8 — Beograd, Pašičeva ul. 10 — Sarajevo, Zvonimirova obala 9 — Split, Ulica XI. puka 22 — Zagreb, Ulica Kraljice Marije 36

Dežman Franc

Mesarija

Jesenice, Prešernova c.

želim vsem svojim cenjenim odjemalcem

srečno novo leto

Brejc Franc

Jesenice — Gosposvetska c.

Manufaktura

J. PUČKO

Jesenice, Kralja Petra c.

Zastopstvo PHILIPS radio, kolesa in ostali deli

Godina Betka

Jesenice — Krekov trg št. 3

Trgovina z mešanim blagom, špecerija, se cenjenim odjemalcem še v nadalje priporoča.

Postrežba točna. — Cene zmerne. — Zaloga vedno sveža.

Ivan Bernik

Jesenice, Gosposvetska c.

Imam vedno sveže goveje meso, teletino, svinjsko meso, klobase, salame in šunko, suho meso in slanino po najnižjih dnevnih cenah.

Priporočam se za obilen obisk

Jože Košir

Jesenice, Gosposvetska c.

Manufaktura, konfekcija, moda, čevlji

J. BREČKO

VRTNARSTVO
JESENICE, SLOMŠKOVA 1

Se še nadalje priporoča svojim cenj. odjemalcem

Ceneno in dobro prehrano, vina na debelo in drobno dobite in kupite najugodnejše v

LJUDSKI KUHINJI

JESENICE
KREKOV DOM

Klabus Avgust

železnina

Jesenice

Peči, štedilniki in vsi športni predmeti.

Solidna postrežba!

I. delavsko konzumno društvo na Jesenicah

s svojimi podružnicami na Savi, Bledu, Dobravi in Javorniku

nudi svojim članom pri nakupu največje ugodnosti
in največji procentualni popust vsako leto

Srečno in veselo Novo leto

želi svojemu članstvu in odsekom K. P. D. na
Jesenicah, ter vsem prijateljem, somišljenikom
in obiskovalcem vseh društvenih prireditev

Predsedstvo in kino vodstvo
Krekovega prosv. društva, Jesenice

Srečno novo leto
cenj. prijateljem
in odjemalcem

Mavricij
Smolej
Jesenice

Slaščičarna

Pavla Arnež

Jesenice, Obrtniška ul. 3

Nudi vedno sveže, fino čajno
pecivo in slaščice vseh vrst

Sobni slikar in pleskar

Urbar Viktor
Gospodarska, Jesenice

MODA

BOGATAJ JANKO
JESENICE • GOSPOSVETSKA C. 4

PARNA PEKARNA

POŽENEL STANKO
JESENICE, GOSPOSVETSKA CESTA

PRIPOROČA PRISTNI TURIST-
KRUH IN DOBRE KEKSE

Obilo sreče v Novem letu želi
vsem svojim cenjenim gostom

VALENTIN MARKEŽ
GOSTILNA
CANKARJEVA CESTA

MESARIJA IN PREKAJEVALNICA

ANTON HOČEVAR

na Jesenicah (Hotel Paar)

se še v nadalje priporoča svojim cenj. odjemalcem

Justi Rozman

Jesenice, Gospodarska c. 17

Priporoča se

foto trgovina in parfumerija

Ivan Zvezda - Jesenice

Cankarjeva cesta v bližini tovarne

Modno krojaštvo in trgovina s pe-
rilom, manufakturnim blagom itd.

MODNO KROJAŠTVO

KAVČIČ ZDRAVKO
JESENICE, KREKOV TRG

se še v nadalje priporoča za vsa
v krojaško stroko spadajoča dela